

Didàctica general.

TEMA 1: APROXIMACIÓ A LA DIDÀCTICA.

• Concepte d' educació.

Educo-as-are: criar, alletar, alimentar.

Educació

Educo-is-ere: extreure.

El primer concepte són accions de fora fetes cap a dins de la persona. Procés que es fa des de fora.

El segon és anar de dins en fora. Procés de desenvolupament de la persona des de dins d' ella cap en fora. Actualment és aquest concepte el que s' aplica.

En el concepte d' educació parlem de tres coses:

- Sistema educatiu: Institució social més o menys organitzada, escola, família.
- Resultat d' una acció: Producte que extraïem quan fem alguna cosa. Acció final
- Procés de relació humana: Ampli en el temps, no moment puntual. Un no està sol, hi ha més persones implicades en aquest procés. Aquesta relació es comparteix, intercanvi.

Característiques:

- Perfeccionament: Anar a millor. Intentar potenciar l' individu. Si la persona no és perfecte és perquè falta alguna cosa, cal omplir aquestes mancances; però en el fons això és utòpic perquè mai una persona pot arribar a ser perfecte.
- Mitjà per assolir la fi d' home.
- Ordre: Ajuda a l' ordre personal a nivell mental i a l' ordre social.
- Acció humana: Implica tots els àmbits humans (cap. intel·lectual, relació humana...)
- Intencionalitat: Que hi hagi intenció, voluntat d' educar. Aquesta voluntat de tant en tant ens ve donada per la nostra forma d' actuar.
- Referència específicament humana: Fa referència a característiques pròpiament humanes (tenir voluntat, tenir enteniment, moralitat, ètica).
- Ajut-cooperació: Compto amb l' altre per aprendre. Pot ser individual o social.
- Individualització: Cada persona és diferent de les demés, encara que l' ensenyament fos igual per tots, el resultat final seria diferent per cadascú.
- Socialització: Posa en contacte diferents persones en un mateix moment, aquesta socialització també és educativa (compartir coneixements, interactuar amb altres).

Efectes de l' educació.

- Ensenyament: Mostrar alguna cosa a alguna persona. Fa especial incidència en el docent (mestre) (disent alumne). Ensenyar no té sentit sense algú qui aprengui. Tot ensenyament implica aprenentatge. Procés d' ensenyament-aprenentatge.
- Aprenentatge: Adquirir. Suposa un canvi en l' activitat humana. Qualsevol nou aprenentatge em

suposa un conflicte. Per aprendre hi ha d' haver un canvi i readaptació d' allò que sé. Per considerar-se aprenentatge cal una certa duració, permanència.

- **Instrucció.** Construir dins. Síntesi del procés d' ensenyament-aprenentatge. Sense instrucció no hi ha educació. No tota instrucció és educativa, pot suposar només un àmbit intel·lectual i deixi els altres àmbits educatius fora.
- **Formació:** Hi ha pedagogs que la consideren com a educació. Aquesta paraula implica superar l' adquisició de coneixements o destreses. És quan aquest resultat queda integrat dins de la persona. Suposa un camí llarg de tota la vida. Dins d' aquesta paraula hi ha implícita la paraula permanència.

Educació Àmbit intel·lectual.

Formació Si implico els meus valors.

Ensenyament Instrucció Aprenentatge

Didàctica: Disciplina pedagògica que s' ocupa del processos de formació en contextos deliberadament organitzats.

Disciplina: Part de la ciència (coneixement universal).

Pedagogia: Ciència que estudia el món educatiu.

Processos de formació: Desenvolupament de les persones per anar assolint aquest perfeccionament.

Contextos deliberadament organitzats: En espai i temps (escola) en el qual hi ha processos d' ensenyament-aprenentatge.

• **Evolució històrica de la Didàctica.**

Comenius: És el pare de la didàctica (segle XVI) va fer el primer tractat de didàctica (didàctica Magna). La didàctica era el mètode per ensenyar totes les coses a tothom.

Mattos (1963). Conceptes d' ensenyament i aprenentatge.

Stöcker (1964). Teoria de la instrucció i del ensenyament.

Fernández Huerta (1964). Ciència docent i disseny Ensenyament i aprenentatge resultat de la instrucció.

Qualificatius predominants de la paraula dogmàtica.

És: ciència, teoria, tecnologia, art, tècnica.

Contingut: Ensenyament, aprenentatge, instrucció, comunicació de coneixements, sistema de comunicació, processos d' ensenyament i aprenentatge.

Finalitat: Formació, instrucció, instrucció formativa, desenvolupament de facultats, creació de cultura.

La didàctica com a sistema comunicatiu. S. DE LA TORRE.

Contexto socio cultural y sistema educativo

- **Principis didàctics i de l' aprenentatge. El procés d' ensenyament-aprenentatge.**

Estils d'aprenentatge:

- Actiu: Aquelles persones que busquen noves experiències (novetat). Lema: S'ha de provar tot. S'avorreixen amb activitats llargues i resultats llunyans.
- Reflexiu: Persones que necessiten estar soles per poder pensar (silenci), diferents perspectives per afrontar els problemes, agafen tota la informació, pensen i obtenen conclusions, dediquen el temps que calgui. Lema: Pensa i fes el que calgui i reflexiona. Persones poc participatives.
- Teòric: Persones que es plantegen els problemes d'una manera profunda, van més enllà del problema que es plantegen, per què allò és així?. Pensament molt lògic, acostumen a anar sobre segur, són analistes i sintètics.
- Pràctic: Aquells nens que tenen pressa per verificar el que tu dius, persones amb moltes idees, els agrada l'acció, són impacients.

Diferents tipus d'intel·ligència.

- Lingüística: Capacitat per parlar i per escriure.
- Lógico-matemàtica: Capacitat per fer càlculs, tenir pensaments lògics per a reflexionar.
- Visual espacial: Capacitat per pintar, fotografiar, fer escultura, volum.
- Corporal-simètrica: Capacitat per utilitzar les mans i el cos.
- Musical: Capacitat per compondre música, cantar, tocar instruments.
- Interpersonal: Capacitat per relacionar-se amb altres persones.
- Intrapersonal: Capacitat de gestionar els propis sentiments, pensaments, emocions.

Aspectes imprescindibles per aprendre a processar informació.

Quan aprenem utilitzem diferents habilitats mentals. Hi ha diferents habilitats mentals sense les quals l'aprenentatge no és possible com la memòria. La memòria s'exercita, com més la practiquis més en tindràs.

La memòria és la facultat de la ment per la qual els actes mentals i estats de consciència passats es retenen, s'evoquen i es reconeixen.

Tipus de memòria: (depenent del sentit més desenvolupat).

. Auditiva

. Visual

Tipus . Tàtil

. Gustativa

. Olfactiva

La consciència que tinguem de les coses vindrà determinada pel tipus de memòria que tinguem més desenvolupat.

A l'escola es treballa molt més el tipus auditiu i el visual.

Quan hi ha memòria hi ha oblit, Per què oblidem les coses?.

L'oblit: L'extinció del record.

Causes de l' oblit:

- Poca comprensió.
- Manca de concentració.
- Repetició insuficient. A més dificultat més repetició.
- Absència de repòs.
- Repassos tardans i acumulats.
- No utilització o aplicació del que s' ha après.
- Estudi superficial i passiu, amb poca reflexió i esforç. Falta de motivació, interès.

Corba de l' oblit.

Perquè hi hagi comprensió verbal, a nivell escrit nosaltres tenim un codi, una font d' informació bàsica és la lectura.

Aspectes que intervenen en la lectura.

- Percepció visual.
- Comprensió mental.

Fases que es realitzen en la lectura.

- Reconeixement: Comprendre el significat de les paraules.
- Organització: De les paraules per conèixer el contingut.
- Elaboració: Crear l' escrit en el pensament.
- Avaluació: Valorar el que ha dit l' autor i contrastar-ho

Per poder dir que el nen sap llegir ha de fer aquestes quatre fases.

Mals hàbits de lectura.

- Regressions: Consisteix en mirar freqüentment endarrera per veure altre cop el que ja s' ha llegit.
- Vocalització: Moure els llavis quan es llegeix.
- Repetició mental: Repetir la darrera frase cada cop, pas per pas.
- Camp visual: Com més ampli és el nostre camp visual, més unitats d' informació captem i per tant, més gran és la nostra velocitat i comprensió lectora.
- Supressió d' espais buits.
- Fixar-se en la part superior de les paraules i les frases.

Per millorar la lectura.

- Automatitzar.
- Pràctica.
- Comprèn el paper que hi juga la vista.
- Esforçat a llegir ràpid.
- Ajusta la velocitat lectora a les característiques del text.
- Llegir activament, sense pronunciar. Cercant idees.
- Augmenta constantment el vocabulari.
- Evita la fatiga ocular. Relaxa la vista cada 45 o 60 min.

Aprenentatge significatiu. (Aprendre a aprendre).

Alumne	Mestre (guia)
Coneixements previs adquirits.	Material necessari (coherent, clar i organitzat).
Actitud favorable (motivació).	Coneixements previs de l' alumne.
Reflexió sobre el material.	Motivar a l' alumne.
Capacitat de raonament. (memòria)	Estratègies a seguir pel mestre:
Reorganització dels coneixements.	
	Introduir nous temes.
	Utilitzar les experiències quotidianes dels alumnes.
	Fer funcional l' aprenentatge (aplicar-ho a la vida).
	Narrar anècdotes.
	Interrelacionar l' aprenentatge entre les diferents assignatures.
	Excursions i treballs.
	Jocs.
	Avaluació dels processos d' aprenentatge.

RESULTAT: Quan l' alumne és capaç d' aplicar a la vida el que s' ha après a l' aula.

TEMA 2: CURRÍCULUM I REFORMA.

• Concepte de currículum.

Experiències en el camp de la formació i en el camp laboral.

A nivell escolar ens referim a totes les experiències educatives que té el nen al llarg de les etapes d' escolarització. Per tant el currículum dependrà de les experiències.

Distingim dos tipus de currículums:

Currículum explícit. Experiències educatives de les quals s' ha parlat, ha quedat constància mitjançant escrits o altres. Les administracions són les que organitzen aquestes activitats.

Currículum ocult. Parlem d' unes experiències educatives que no han quedat explicitades, ningú més a part de nosaltres sabrà que s' han realitzat. Són experiències del nen sense que hi quedi constància d' elles..

Cesar Coll defineix Currículum com:

Projecte que presideix les activitats educatives escolars. Precisa les seves intencions, proporciona guies d' acció adequades i útils per als professionals. Proporciona informacions concretes sobre que ensenyar, com ensenyar i quan ensenyar i que, com i quan avaluar. (L.O.G.S.E.).

• Marc legal de l' actual currículum: L.O.G.S.E. Contingut general i aspectes específics de l' etapa i especialitat que ens ocupa.

Qualsevol reforma ve marcada per l' organització d' un Estat.

L.G.E. Llei general d'educació o llei Villar Palasí (1970). Fins al 1990 no hi ha cap canvi en l'educació, fins que s'aprova la L.O.G.S.E. (lleï orgànica general del sistema educatiu).

La delegatorietat de l'ensenyament és la franja que va des de els 6 anys fins als 16 anys (primària i secundària), en la L.G.E. la franja era de dels 6 fins als 14 anys.

- **Concepció d'escola inherent a la reforma educativa: escola comprensiva, atenció a la diversitat.**

La concepció de l'escola de la Reforma educativa té dues característiques bàsiques:

L'escola actual ha de ser comprensiva. L'escola ha d'intentar agrupar nens i nenes d'una mateixa edat en un mateix espai, i mantenir-los tants anys com sigui possible en aquestes administracions, això vol dir que actualment les franges d'edat i de localització (agrupació per barris) s'han de respectar.

Amb les escoles concertades passa una mica el mateix.

S'intenta aconseguir que hi hagi un currículum base comú per a tots els nens d'una mateixa franja d'edat, es a dir, que hi hagi uns mínims comuns per a tots els nens de la mateixa etapa, això implica una limitació pel que fa a repetició de nens, un límit d'edat en que es pot repetir. És prioritari que el nen continuï amb el nivell de classe a que repeteixi.

Atenció a la diversitat, vol dir poder atendre la varietat de cultures, religions, sexe, característiques personals i fins i tot necessitats educatives especials, igualment que l'atenció a la diversa tipologia de centres educatius. En principi l'escola no pot tancar les portes a qualsevol nen diferent (races, sexe, religions...).

És obligació de l'escola poder atendre a tots aquests nens. Per a nens amb necessitats educatives especials (n.e.e.) hauré d'adaptar el currículum, això vol dir fer adaptacions curriculars individualitzades (A.C.I.), per fer això tindrà l'ajuda d'un mestre d'educació especial i dels equips d'assessorament psicopedagògic (E.A.P.), els quals no estan només en un centre sinó que són itinerants (canvien de centres)

- **Opcions curriculars de la reforma. Característiques més rellevants: currículum semi-obert, flexible, aprenentatge significatiu.**

Currículum tancat. És un currículum que no dona marge a incorporar res de nou, obliga a tots els elements que incorpora i no dona marge de llibertat per completar, incorporar altres objectius o normes noves. El mestre esdevé un tècnic de l'educació. Com més obligacions tingui aquest currículum més tancat és. Avui en dia és molt difícil trobar centres amb un currículum tancat del tot, però en moments de no democràcia era el més comú.

Currículum obert. Fes el que vulguis. Llibertat total d'objectius, assignatures, conductes. No hi ha prescripcions, accepta qualsevol proposta educativa. Com més desorganitzat sigui un país, més obert serà aquest currículum.

Currículum semi-obert. Vol dir que hi ha una part prescriptiva (obligatòria) i de la qual no et pots escapar (objectius mínims per assolir, continguts, àries concretes que s'hauran de donar); però també hi ha un marge de llibertat on els mestres hi poden dir la seva per acabar de confeccionar el currículum dels nens. Al currículum de primària hi haurà uns objectius comuns mínims i un marge de llibertat d'actuació on un podrà afegir el que l'escola o el mestre cregui convenient.

Currículum flexible. Dóna opció a que segons l'escola on s'apliqui tingui unes diferències amb les altres. Dóna opció a que aquests currículums tinguin possibilitat de canviar (incorporar nous aspectes...)

Aprentatge significatiu. És la forma de treballar d' aquest currículum, amb tot el que implica aquest tipus d' aprenentatge.

El currículum de la reforma planteja un tipus de currículum obert; però avui en dia les escoles fan servir un currículum semi-obert. (en realitat el currículum de la reforma és semi-obert)

• **Fonaments del currículum:**

Els fonament del currículum (també fonts, factors determinants, bases, pilars fonamentals, marc curricular) són allò que justifica el perquè aquest currículum conté això i no conté altres coses.

En què s' ha pensat per dissenyar aquest currículum?.

- **Fonament psicològic.** La psicologia és una ciència molt en contacte amb l' educació. El factor psicològic és allò que ens aporta la psicologia en el procés d' aprenentatge, aquests procediments permetran fer el currículum i fer-lo amb coherència. respon a les següents preguntes:

- Influeix el desenvolupament fisiològic de l' alumne en el seu estat d' aprenentatge.
- Influeix l' edat.
- Influeix el desenvolupament mental.
- Influeixen els problemes de l' alumne.
- Influeixen les necessitats de l' alumne.
- Contempla les recompenses o el càstig als alumnes.

Base psicològica. Es fonamenta en el creixement intel·lectual tenint en compte els processos d' aprenentatge, els factors de creixement (què ajuda a madurar) i les característiques del subjecte (cada cas és individual). En relació a això, l' actual reforma s' ha basat en un enfocament Cognitiu, en relació a una concepció constructivista de l' aprenentatge. Per aquesta reforma educativa sembla que la millor manera de donar respostes és mitjançant un punt de vista constructivista (variable segons l' època).

Aquesta concepció constructivista implica un aprenentatge significatiu, es a dir, educar constructivament vol dir que el nen ha de fer un aprenentatge significatiu, no repetitiu (relació coneixements propis amb uns altres), implica una significativitat a dos nivells, un nivell lògic (concepció dels aprenentatges, que tinguin una graduació lògica, ordre lògic) i un nivell psicològic (segons el grau de maduresa). Implica també globalitat (potenciar tota la persona en tots els àmbits i establir relacions amb altres àrees). Implica activitat mental (el nen ha de ser crític), implica funcionalitat (que els aprenentatges siguin útils, aplicables directa o indirectament). ha d' haver voluntat per part de l' alumne, per tant depèn també de l' alumne. Aquesta manera de pensar ha quedat influïda per quatre psicòlegs.

- Piaget. Psicòleg que considera diferents etapes de desenvolupament . fa etapes evolutives, necessàries per arribar al final de l' etapa. Basa les seves etapes en unes particularitats característiques i una organització mental. Els continguts del currículum ha tingut en compte aquests continguts.
- Vigotski. Considera dos tipus de desenvolupament, el pròxim i el potencial (Zona de desenvolupament pròxim i Zona de desenvolupament potencial). La zona de desenvolupament pròxim es aquella zona del desenvolupament en la qual la persona davant d' una problemàtica concreta és capaç de resoldre les situacions per ell mateix . La zona de desenvolupament potencial és aquella zona de desenvolupament en la qual l' alumne necessita d' un ajut extern per poder solucionar la situació. Potencialment està preparat per resoldre la situació.

Qualsevol activitat que planteja el mestre s' ha de situar entre la zona de desenvolupament pròxim i la zona de desenvolupament potencial. Pròxim, implica classes molt fàcils i potencial implica classes amb molta dificultat.

- Bruner. Parla de coneixement previs. L'aprenentatge s'aconsegueix integrant en els coneixements previs els nous coneixements i interioritzant-los per a poder relacionar-los, globalitzar.
- Ausubel. Fa una aposta clara per l'aprenentatge significatiu. Distingeix diferents tipus d'aprenentatge: Descobriments, memorístic, repetició, recepció i significatiu.

Base epistemològica. Analitzar disciplines del coneixement universal (reducció en àrees). De cada disciplina mira la seva naturalesa (Què és) i la seva lògica interna (Per què) en relació als seus coneixements.

Fer un anàlisi epistemològic ens permet:

- Distingir el que és important del que és secundari (Cal tenir un coneixement epistemològic).
- Estructurar la meua matèria.
- Relacionar els coneixements d'aquesta disciplina amb d'altres disciplines.

Base pedagògica. Implica tenir en compte totes les experiències pedagògiques que s'han anat acumulant, formades pel nivell propi, els companys propers i al prestigi general (pedagogia que s'ha seguit a Catalunya en els darrers anys).

La intenció de la base pedagògica és crear una recerca constant de nous punts de mira, noves alternatives, metodologies, continguts..., això m'ajudarà a concretar la meua tasca educativa.

Base sociològica. Implica reflexionar quina societat tenim avui en dia i quin tipus d'alumnes (valors, coneixements imprescindibles, relacions familiars), això ens permetrà seleccionar i prioritzar els continguts educatius, aquests hauran de ser continguts contextualitzats, per tant aconseguiré que l'alumne estigui integrat i que pugui ser actiu i responsable (co-responsable) d'aquesta societat, cosa que no aconseguiria si la meua proposta està fora de la realitat. Evita la ruptura entre l'escola i el món de fora, com més semblances, majors respostes en relació a la societat. Ha de formar en tots els nivells, nivell social, afectiu, motriu i conceptual.

• Components del currículum.

Tot allò que ha d'incloure el currículum (parts, elements).

Què ensenyar? Què avaluar?

Quan ensenyar? Quan avaluar?

Com ensenyar? Com avaluar?

El currículum ha de donar respostes a aquestes preguntes.

• Què ensenyar?. Objectius i continguts.

Inclou: Objectius i continguts.

Objectiu. Aspectes que cal fomentar del desenvolupament dels alumnes a través de l'educació. Capacitats que cal educar a nivell global, que desenvolupin la integritat de la persona (motriu, afectiu, cognitiu).

Contingut. És un saber cultural que ha estat seleccionat i que forma part del patrimoni d'una determinada cultura (patrimoni cultural). Selecció de sabers. També volen potenciar tres factors (habilitats cognitives, habilitats motrius, i actituds, valors i normes) en relació als continguts en el currículum trobem tres tipus de continguts.

Bloc de continguts:

- de conceptes.
- de procediments.
- d'actituds, valors i normes.
- Contingut de conceptes. Són nocions en relació a conceptes concrets que tenen característiques comuns o bé també poden ser enunciats o principis teòrics. Potenciar l'ambient cognitiu. Ex. (la vida i el treball en altres temps).
- Contingut de procediments. Conjunt d' accions ordenades que han de portar a la consecució d'un fi. Quan parlem de procediments podem estar parlant d'una habilitat motriu, però també pot ser una habilitat mental (síntesi). Ex. Orientació espacial utilitzant diferents ordenacions, utilització de diferents unitats de mesura i temporals.
- Contingut d'actituds, valors i normes. Tendències a actuar d'una determinada manera davant d'una situació concreta, davant d'una persona o davant d'un fet. Principis normatius interns que presideixen les meves actuacions. En relació a les normes serien regles de conducta que m'han de portar a actuar d'una manera determinada en relació a.

Ex. Els animals. Contingut.

Concepte. Animals vertebrats i invertebrats.

Procediments. Classificació dels animals en vertebrats i invertebrats.

Actituds, valors i normes. Respecte pels animals.

Sempre tots els continguts es formen fonamenten a través d'un substantiu. Tots els objectius es formen a través d'un verb en infinitiu.

Ex. Objectius. Conèixer i acceptar el propi cos.

Continguts.

- Concepte (nocions). L'estructura corporal.
- Procediments. Orientació en l'espai.
- Actituds, valors i normes. Gust i acceptació per l'activitat física.

Bibliografia. Currículum Prima. 9–25 orientacions genèriques. 25–82 primer nivell de concreció.

• **Quan ensenyar?. Seqüenciació de continguts.**

En quin moment s'han d'ensenyar aquests continguts i objectius del què ensenyar. Divisió per etapes (primer de primària, segon de primària, etc.)

Per fer això cal fer una seqüenciació dels continguts.

Seqüenciar continguts. Establir un ordre de consecució d'aquests objectius per després poder-los dividir per cicles i per cursos. Les seqüències poden ser poc o molt detallades.

• **Com ensenyar?: opcions metodològiques, activitats, materials curriculars,...**

Correspon a definir la metodologia didàctica que considero més convenient de fer servir per aquella unitat de programació , en relació a un grup classe, a una matèria, en relació al tipus d'aprenentatge (significatiu) quins tipus d'activitats proposar, quin tipus d'espai i temps que utilitzaré i quins criteris faig servir en relació al material curricular.

- **Què, quan i com avaluar: procés avaluatiu.**

Avaluarem en relació als objectius (mai continguts).

Com avaluar?.

El currículum m'ha d'indicar quina és la manera més òptima per avaluar aquells objectius que m'he proposat, quin tipus d'avaluació haig de fer servir i quins instruments.

Quan avaluar?.

Hauré de determinar quins són els moments en els quals m'interessa obtenir informació respecte allò que s'ha d'ensenyar, tenint sempre en compte que la reforma educativa indica que l'avaluació no ha de ser mai de resultats finals sinó de processos. Hi haurà tres moments importants.

Abans d'ensenyar.

- **Avaluació inicial.** Indica en quin moment estan els nens en relació amb allò que ensenyaré. Avalua el que saben i el què no saben. (A partir del joc, exercici pràctic).

Durant.

- **Avaluació formativa.** M'indica si el nen va assolint els objectius que he anat proposant. Si no els va assolint encara hi ha temps de rectificació

Després. Final del procés.

- **Avaluació sumativa.** Haig d'avaluar tots els objectius que m'he proposat d'aquella fase d'ensenyament.

La suma de totes aquestes avaluacions és el que em permet avaluar el procés.

- **Estructura del currículum actual. Nivells de concreció curricular.**

2.7.1. Primer nivell de concreció. D.C.

És la part obligatòria per a tots els centres d'ensenyament, la part prescriptiva que implica un suport administratiu.

El currículum actual és semi-obert, l'administració fa la primera part d'aquest currículum, aquesta part realitzada per l'administració s'anomena primer nivell de concreció i ha quedat plasmat en un document anomenat Disseny curricular. És el que m'obliga l'administració a fer.

2.7.2. Segon nivell de concreció. P.C.C.

L'administració dóna aquest currículum al centre per a que cada centre l'adapti a la seva realitat (tipus de centre, característiques dels nens, etc.). El primer nivell de concreció cal concretar-lo encara més i l'administració el dóna als centres que l'adapten a les seves necessitats i característiques. Els centres no poden

treure res d'aquest primer nivell de concreció , només adaptar-lo, aquest nivell de concreció fet pels centres és el segon nivell de concreció. Els centres plasmen aquesta segona concreció en un document anomenat projecte curricular de centre (P.C.C.).

2.7.3. Tercer nivell de concreció. P.A.

Hi ha un altre nivell de concreció, el tercer nivell de concreció dependent del segon, que l'ha de realitzar el mestre d'aula o mestres de nivell, ha de programar la programació d'aula, programació que jo penso realitzar en aquella aula durant tot el curs, està formada per diferents unitats de programació. El nombre d'unitats de programació no és constant, ha de dependre del projecte curricular de centre.

- **Els components del currículum en cada nivell de concreció curricular.**
- **Què, quan i com ensenyar/avaluar del primer nivell de concreció.**

Què ensenyar.

- Objectius generals de l'etapa (currículum de primària. los 15 objectius de la pàgina 25). O.G.E. Aquelles capacitats que han d'adquirir els alumnes en finalitzar l'etapa d'educació primària.
- Objectius generals d'àrea. O.G.A. Capacitats que s'han d'assolir en finalitzar l'etapa d'educació primària corresponent a un àrea concreta.
- Continguts de cadascuna de les àrees. Tres blocs de continguts. Continguts de conceptes, continguts de procediments i continguts de valors i normes. També són mínims, no podem treure res.
- Objectius terminals. O.T. Tipus i grau d'aprenentatge que l'alumne ha d'haver assolit en finalitzar l'etapa a propòsit dels continguts de l'àrea. Es redacten després d'haver redactat els continguts. També són prescriptius.

Quan ensenyar.

- S'ensenyarà per etapes. El què ensenyar ha de quedar assolit un cop finalitzat tota l'etapa. Durant tota l'etapa.

Com ensenyar.

- El currículum només dóna orientacions, no prescriu. No té obliga a res, dóna pistes per a la composició d'activitats.

Què, quan i com avaluar.

- Dóna orientacions de com s'ha de avaluar però no obliga a res. L'avaluació sempre serà a nivell d'etapa.

- **Què, quan i com ensenyar/avaluar del segon nivell de concreció.**

Què ensenyar.

- Agafem tot el què ensenyar del primer nivell de concreció i encara el concretam més adaptant-lo a les necessitats del centre. Per fer això necessitem el Disseny curricular, el projecte educatiu de centre i l'anàlisi socio-cultural de centre (a.s.c).

Quan ensenyar.

- El centre m'ha de dir que haig de treballar de cadascuna de les àrees per cicles. Per poder fer això em

caldrà seqüenciar els continguts. Cada escola establirà el seu tipus de seqüenciació.

- Un cop seqüenciat elaborem els objectius referencials que són el tipus i grau d'aprenentatge que els alumnes han d'haver assolit en un determinat cicle en relació als continguts seqüenciats.

Com ensenyar.

- El centre s'ha de definir pel que fa a les opcions metodològiques, al material curricular (llibre de text o no) a la distribució espai-temps (com organitzem l'espai dels alumnes) i el temps, a nivell d'horaris.

Què, com i quan avaluar.

- S'ha de definir pel que fa a criteris d'avaluació, manera d'avaluació, com avaluar.
- **Què, quan i com ensenyar/avaluar del tercer nivell de concreció.**

Què ensenyar.

- Objectius didàctics. Són els objectius de la unitat de programació i continguts de les àrees per aquell nivell que jo he preparat.
- La unitat de programació. Disseny d'un projecte a realitzar en un temps determinat, em ve definit a través d'objectius didàctics, de continguts (d'un àrea o varies àrees), d'activitats d'aprenentatge, organització de l'espai temps, recursos...

Quan ensenyar.

- Seqüenciació intranivell.
- Temporalització.

Com ensenyar.

- Estratègies didàctiques.
- Activitats recursos per unitats de programació.

Què, com i quan avaluar.

- Avaluació inicial, formativa i sumativa.

Eixos transversals del currículum.

Les persones que han elaborat el currículum s'adonen que hi ha altres continguts que no han quedat explicitats dins del currículum base o que han quedat recollits de manera indirecta i es consideren des del departament d'Ensenyament importants de treballar. Aquests temes (eixos transversals) per l'etapa de primària són: El consum, l'educació per la salut, l'educació viària, la tecnologia de la informació, la diversitat intercultural i la no discriminació per raons de sexe. Dins del llibre del currículum aquests temes els tenim explicitats; però no estan detallats, per tant es recomana que s'incorporin dins del currículum de primària, però com no són àrees específiques es recomana treballar-los de forma interdisciplinària. El treball dels eixos transversals del currículum ha de quedar explicitat dins del projecte curricular de centre i el centre ha de veure de quin d'aquests temes té més necessitat. Són transversals perquè han de travessar tot el currículum de primària, tota l'etapa. Ha de quedar plasmat dins de les unitats de programació. Currículum de primària (pàg. 93-97).

TEMA 3: EL PROJECTE CURRICULAR DE CENTRE.

- **El PCC com a segon nivell de concreció.**

- **Què és.**

- El PCC és una concreció del DCB (mínims) (Disseny Curricular base) fet per l'administració, al Centre educatiu, segons cada Centre. (La tecnologia provoca un canvi, valors).

Com a Centre s'ha de fer un PEC, Projecte Educatiu de Centre, el PCC és una concreció del currículum, principis de l'escola. La diferència principal entre el PCC i el PEC és que en aquest primer es diu el què, com i quan ensenyar-avaluar i al PEC només apareixen els principis de l'escola (llengua vehicular, religió, coeducació: educar nens i nenes sense cap mena de rol sexista, etc...).

- És un instrument de tipus tècnic-didàctic (Tècnic: directe. Didàctic: mostra els aspectes pràctics a partir de la teoria) en mans dels professionals del Centre (s'ha d'intentar que tothom estigui implicat amb la idea de que el Centre impliqui a totes les persones que tenen relació com pares, Claustre) que els permet la seva implicació i intervenció possibilitant vehicular les concepcions personals sobre com entenc l'ensenyament i la possibilitat d'un treball individual i col·lectiu (obliga a un Consens).

El PCC i el PEC es realitzen a l'escola però el PCC és un nivell de concreció del currículum i el PEC marca les finalitats del Centre educatiu (finalitat significa fet últim).

- És un conjunt de decisions articulades, compartides per tots els membres d'un equip de professorat de Centre per fer més coherent la seva actuació concretant un currículum bàsic en propostes d'aplicació didàctica en un context concret.

Decisions: Maneres de pensar diferents, s'ha d'arribar a una solució compartida.

Coherència: Allò que escrivim s'ha de relacionar amb allò que fem. Coherència en l'actuació.

Context: Concretat a cada escola, propostes didàctiques diferents.

Per fer el PCC partim del DCB (1er nivell de concreció) i del PEC. El PEC no és cap nivell de concreció, és un document de cada Centre per tant no concreta res. El PEC es troba en el Centre i es necessita perquè el PCC ha d'estar d'acord amb el PEC que engloba dades més generals. RRI. Reglament de Regim Intern.

- El projecte curricular estableix els mitjans i característiques de la intervenció pedagògica de cada centre dotant-la de coherència. ja que l'Administració estableix uns mínims atorga llibertat a cada Centre per a desplegar aquest mínims.

Mitjans: mitjans que utilitzem per fer el PCC – Consens.

Característiques: decidim que volem d'aquest mínims. Afegim més?.

Intervenció: per part del mestre, és necessari crear hàbits.

Coherència: tot allò que escrivim el duem a la pràctica.

Estableix uns mínims: al DCB.

Atorga llibertat a cada centre: cada Centre és diferent.

- És una eina per a la presa de decisions i analitza el què (objectius i continguts), el quan (seqüenciació,

temporització) i el com (metodologies, maneres com jo ensenyo).

- És Una eina per a la millora educativa. El PCC s'hauria de revisar cada any, cada curs. Com els continguts poden variar tenim el deure de revisar el PCC (canvi tecnològic, polític, cultural,...)
- És una eina per a la formació permanent del professorat. En el moment de revisar estem (mestre) al dia de com canvia el món. (etapa post-moderna! manca de valors! fes el que vulguis).
- Eina documental, no ha de ser paper mullat (res). Si aquest document, l'escola no el té escrit i d'altre banda no hi ha una aplicació ni una coherència no és vàlid.

Context! més petit! escola, família nuclear, llar (element relacional), tot allò que arriba a l'infant a través de la informació.

Entorn! més gran! escoles, famílies (persones). L'entorn influeix en l'infant independentment del context en que viu, immediat.

• **Característiques.**

- Sorgeix de la descentralització.
- Es realitza a l'escola i pel Claustre de professorat.

Mestre/a! més global.

Professor/a! aspectes puntuals.

- És de tipus tècnic-didàctic. (Aplicació immediata – art, artista)
- Hauria de ser revisat cada any.
- Parteix de dos documents DCB (mínims) i PEC (identitat del Centre).

• **Finalitats.**

Diferència entre objectiu i finalitat.

Finalitat: Allò últim. Ex. Pujar a l'Everest.

Objectiu: Petites parcel·les que és necessari aconseguir per a aconseguir la finalitat. Ex. Aconseguir un esponsor, bona condició física.

Les finalitats educatives sempre han de ser poques. Ex. Desenvolupar les capacitats d'una persona o la socialització de les persones.

Les finalitats del PCC són:

- Contribuir a la continuïtat i coherència de la tasca educativa d'un equip de professorat.
- Concretar els criteris i acords compartits pel conjunt de professorat.

Criteri: allò que necessitem per avaluar allò que avaluo. tenir un aspecte en compte.

Acords: el que vol la majoria.

Compartits: tot l'equip ha d'estar d'acord, acceptar malgrat que es pensi de manera diferent.

- Adaptar i desenvolupar allò que ens proposa el DCB a les característiques pròpies del nostre Centre.
- Atendre les característiques de la zona i de les persones que conformen el context de la nostra escola.

- Saber cap allà on caminem amb l'alumnat!PEC

- **Què conté.**

- Objectius generals de Centre (surten del PEC) i de les etapes (infantil, primària i secundària. Seqüenciar: repartir en ordre des d'una edat fins a una altre.
- Objectius generals de les àrees i continguts generals de les àrees.

Objectiu: allò que ens proposem.

Contingut: allò que tenim.

- Seqüenciació d'objectius i continguts.
- Objectius terminals i referencials. serveixen per avaluar tot objectiu que ens proposem. Objectiu Terminal: s'ha d'assolir al final de l'etapa. Objectiu referencial: s'ha d'assolir al final del cicle.

Referencials: veure com està una persona o un grup en un moment determinat.

- Marca les opcions metodològiques. Dintre d'una escola cada mestre pot tenir una manera de com ensenyar als nens/es que té al seu càrrec. Pot utilitzar per cada àrea una metodologia diferent (la mateixa persona). Es recomanable que les metodologies siguin les menys possibles dintre d'un grup.
- Temporització. Dividir objectius i continguts (sobre tot els de fets i conceptes i els de procediments) en ordre. Dividir el temps.
- Avaluació. Què, com i quan.
- Adaptacions curriculars. Com adaptem un currículum a nens/es diferents en tots els sentits.
- Acció tutorial. Diferent per cada cicle.
- Relació pares/alumne/professors.

Falta 1 dia.

Contextualitzar els objectius generals d'etapa, prioritzar-los, agrupant-los o explicitant les capacitats.

3.2. Components del PCC.

- **Què ensenyar.**

Adequació dels objectius generals d'etapa.

Anàlisi i adequació dels objectius i continguts generals de les àrees.

El què ensenyar són els objectius generals d'àrees i continguts d'àrees.

- Contextualització dels objectius generals de les àrees i dels continguts generals de les àrees del Disseny curricular base a l'escola.
- Els continguts es divideixen en tres tipus: conceptuals, procedimentals i actitudinals i a cada àrea n'hi ha d'haver dels tres tipus.
- Es parla d'àrea perquè entenem una globalitat entenen que les 10 àrees marcades per la LOGSE són bàsiques en l'evolució i correcta formació de la persona.
- Un cop tenim escollits els objectius de les àrees ha d'haver una relació directa entre els objectius i els continguts de les àrees.

! Ens hem de quedar amb les paraules **OBJECTIUS i CONTINGUTS.**

- **Quan Ensenyar.**

Concreció del objectius generals d'àrea per cada cicle.

Cicle! fragment de l'etapa.

- Contextualitzar els objectius generals d'àrea a cada un dels cicles.
- Fer un comentari per a cada objectiu d'àrea per saber el seu grau (intensitat que volem donar a cada objectiu), prioritzant, agrupant i matitzant.

Seqüenciació i organització dels continguts. Criteris de seqüenciació.

En el quan ens hem de quedar amb les paraules temps, repartir/ordenar.

- Posar ordre als continguts.
- Per seqüenciar hem de tenir en compte el desenvolupament evolutiu dels alumnes.
- Conèixer a fons la lògica interna (perquè les coses funcionen així) de la disciplina que ensenyem.
- L'aprenentatge significatiu, relacionar allò que ja sabem amb allò nou que haig d'aprendre.
- Equilibrar els tres tipus de continguts.

Concreció dels objectius referencials per a cada cicle.

- **Com ensenyar.**

Opcions metodològiques.

- Tot el que fa referència a metodologia (la manera com s'ensenyem) l'equip docent (Claustre) en té autonomia absoluta i decideix quina metodologia utilitza per als seus alumnes.
- La metodologia escollida ha d'incloure els 3 tipus de continguts (conceptes, procediments, actituds).
- Dintre de les metodologies podem utilitzar estratègies (centres d'interès, projectes)! reben el que nosaltres li donem.
- L'opció metodològica que escollim ha de tenir en compte 2 aspectes:
- Constructivisme. Vol dir que la realitat es construeix i que l'infant ja sap coses.
- Aprenentatge significatiu. Relacionar allò que ja sabia amb allò nou que haig d'aprendre.
- Cal saber que nosaltres coneguem les metodologies de les altres persones docents de l'escola (no a nivell teòric, sinó també a nivell pràctic).

Criteris d'organització de l'espai i el temps.

- Que l'espai sigui agradable (bellesa, decoració,...) i funcional (distribució).
- Tenir en compte la distribució del temps (horari) perquè la distribució satisfaci les necessitats biològiques:
 - de pensament! reaccionen
 - física! quan està a punt el seu cos.
 - emotiva! valors.
- Potenciar allò que en diem les actituds positives.

Criteris per a la selecció de materials curriculars i recursos didàctics.

- Hauríem de barrejar materials curriculars fets per nosaltres i ja elaborats (llibres de text).

- Què, quan i com avaluar.

Concepte d'avaluació.

Finalitats de l'avaluació.

Avaluació inicial, formativa i final.

Instruments d'avaluació.

Altres tipus d'avaluació.

- Pautes d'avaluació.
 - Procediments d'avaluació entre diferents àrees i cicles.
 - L'avaluació entesa com un millorament tant del rendiment dels infants com de la nostra pràctica educativa. També avaluem el procés d'ensenyament–aprenentatge i al propi professorat.
 - L'avaluació no ha de ser ni negativa, ni sancionant, cal que sigui pel millorament.
 - Tenim tres grans tipus d'avaluacions:
 - Avaluació inicial. Veure com responen per començar l'explicació, què saben d'allò que vull explicar.
 - Avaluació formativa. Durant el curs, durant tot el procés d'ensenyament–aprenentatge. veig com aquell nen/a en relació a si mateix o en relació al grup va millorant.
 - Avaluació sumativa o additiva. Suma tots els processos que nosaltres avaluem. Es dóna al final del procés d'ensenyament–aprenentatge.

A part d'aquestes tenim l'avaluació final que és diferent a la sumativa, és la nota final que tanca.

- A més d'aquest grans tipus tenim altres tipus d'avaluació:
 - Continua. Et dona coneixement del dia a dia.
 - Criterial. El mestre/a crea un criteri i avalua a partir d'ell.
 - Autoavaluació. D'un mateix.
 - Heteroavaluació. Entre dos o més (mestre–alumne) s'acorda el resultat final.
- En el PCC han de quedar escrits els tipus d'avaluació utilitzats, els criteris que tenim en compte.
- Criteris de promoció intercycles.
 - Procurar la promoció dels infants entre els cicles. Aquell infant que té més capacitat per aprendre o més informació.
 - Criteris que hem de tenir en compte per si un infant canvia de cicle o no.
- **Procés d'elaboració del PCC.**
 - **Condicions.**
 - Tot el que surt en el projecte curricular ha d'estar consensuat.
 - Valorar tota la tasca feta anteriorment.
 - Distribuir–se el professorat per grups de treball (reunions de cicle) o per comissions.
 - El projecte curricular l'elabora el Claustre de professorat i l'aprova el Consell escolar.
 - El PCC. ha de tenir coherència interna.

- **Estratègies.**

- Analitzar les propostes del DCB. (etapes, cicles, àrees,...).
- Adequar el DCB. al context de la nostra escola.
- Hem de partir del Projecte Educatiu de Centre.
- Dissenyar objectius i continguts.
- Optar per una metodologia/es.
- Escollir els recursos didàctics dels material.
- Com organitzem espai i temps.
- L'avaluació.

- **Models d'elaboració.**

- Deductiu (PEC!PCC!PA)
- Inductiu (PA!PCC!PEC)
- Paral·lel PEC, PCC i PA tots a l'hora.
- Interactiu PCC PEC

PA

- **Dinamització del treball en equip.**

Director.

Cap d'estudi.

- **Formació del professorat i assessorament.**

Hem d'estar constantment al dia de tot, formació permanent. L'assessorament extern vol dir que quan el Claustre té problemes de tipus psicopedagògic ha de demanar ajut (centre de recursos, EAPS,...).

Contexto institucional y curricular

Interacción formativa: doc-des-grupo

FEEDBACK (Evaluación)

Docente Discente

Formador MENSAJE (objetivos/contenidos) Formando

ser, saber ser, saber

hacer CANAL (Estrategias didácticas) hacer

Ruidos

Código compartido

Código Docente Significaciones Código Discente

formativas